

Inhoud

Deel 1: De intelligenties en hun toepassing in het onderwijs

Voorwoord

De Visies

- Hoofdstuk 1. Een korte vooruitblik
- Hoofdstuk 2. Drie visies op toepassing van MI in het onderwijs: MI matchen, stretchen en vieren

De Intelligenties

- Hoofdstuk 3. Wat is een intelligentie?
- Hoofdstuk 4. De acht intelligenties
- Hoofdstuk 5. Zijn er andere intelligenties?
- Hoofdstuk 6. Knap op veel manieren

Deel 2: In de klas: structuren en activiteiten

Voorwoord

Intelligenties matchen

- Hoofdstuk 7. MI didactische structuren
- Hoofdstuk 8. Activiteiten om intelligenties te matchen met leerstof

Intelligenties stretchen

- Hoofdstuk 9. Meervoudige intelligentie ontwikkelen
- Hoofdstuk 10. Activiteiten om intelligenties te stretchen

Intelligenties vieren

- Hoofdstuk 11. Respecteren van uniciteit, vieren van diversiteit
- Hoofdstuk 12. Activiteiten om uniciteit en diversiteit te vieren

- Bijlage A: Overzicht van didactische structuren en de intelligenties
-

Deel 3: Schoolontwikkeling, MI meting, evaluatie van MI theorie

Voorwoord

MI in schoolontwikkeling

- Hoofdstuk 13. MI Lessen, LeerCentra, Werkstukken, Thema's
- Hoofdstuk 14. Een MI Klas creëren
- Hoofdstuk 15. Een MI School creëren

Testen en observeren van MI

- Hoofdstuk 16. Hoe wenselijk is het testen van MI voor gedifferentieerd onderwijs?
- Hoofdstuk 17. Zijn valide MI tests mogelijk?
- Hoofdstuk 18. De MIT en de FacetTests
- Hoofdstuk 19. Authentiek beoordelen van MI

MI theorie nader geëvalueerd

- Hoofdstuk 20. Is de MI theorie in overeenstemming met breinonderzoek?
- Hoofdstuk 21. Voldoen de intelligenties aan de acht criteria?
- Hoofdstuk 22. Verder dan meervoudige intelligentie: nóg meer!
- Hoofdstuk 23. Verdiensten van de MI theorie

- Bijlage B: Categorieën intelligenties

Voorwoord

Je lessen met MI verrijken ...
Meer leerlingen bereiken!

Talent en prestatie

Elke leerling heeft verschillende talenten. Zonder aandacht voor deze individuele verschillen loopt het huidige onderwijs vast, gezien de groeiende verscheidenheid van levensverhalen van leerlingen die samenkomen in één school. Scholen, die geen aandacht willen of kunnen hebben voor de individuele leerling, zien hun resultaten snel achteruit lopen. Immers, leerlingen die niet aangesproken worden op hun krachtige kant, scoren slecht. En daarmee ook hun scholen, die worden afgerekend door de publieke opinie - en de onderwijsinspectie - op wat zij te bieden hebben aan de individuele leerling.

Toch is het betrekkelijk eenvoudig om in de dagelijkse onderwijspraktijk leerlingen individueel te benaderen, zonder daarvoor meteen de gehele schoolorganisatie of identiteit op z'n kop te zetten. Spencer en Miguel Kagan ontwikkelden op basis van voorbeelden en research uit de Verenigde Staten, Australië, Singapore en Canada werkmaterialen die het binnen elke onderwijssoort, ook binnen de meer klassikale aanpak mogelijk maken individuele talenten van leerlingen te activeren. Uitgangspunt daarbij is het concept van de 'Meervoudige Intelligentie' waarbij leerlingen vooral op hun kracht en dan pas op hun zwakkere kanten worden aangesproken.

MI concept

Het uitgangspunt van het concept van 'Meervoudige Intelligentie' is dat elke leerling talenten heeft die niet te vatten zijn in de simpele constatering dat hij 'meer of minder intelligent' is. De een is verbaal sterk, de ander ziet snel logische gevolgen. Een derde blinkt uit met ruimtelijk inzicht of kan veel met muziek en ritme. Denk ook aan leerlingen die naturalistisch zijn gericht, met een sterk vermogen tot gedetailleerd observeren en classificeren. Of aan leerlingen voor wie de wereld draait om interpersoonlijk contact.

Deze verschillende intelligenties bepalen hoe een leerling optimaal leert. Een muzikaal kind zal sneller onthouden hoe het zit met de formulering van vragende zinnen in het Engels als hij het patroon in de zinsmelodie herkent. Een leerling met een sterke naturalistische intelligentie, dus met oog voor details, kan de Europese landen beter onthouden door de kustlijnen te vergelijken in de atlas. En neem de interpersoonlijk gerichte leerling: die leert misschien het meest door verhalen te horen van reizigers over wat ze beleefden in een land.

MI theorie

De theorie van 'Meervoudige Intelligentie' werd voor het eerst beschreven in 1983 door Howard Gardner in zijn boek 'Frames Of Mind'. Sindsdien wordt het idee dat er zeven of acht specifieke vormen van intelligentie

zijn bijna altijd aangeduid als “Howard Gardners theorie”, alsof het zijn persoonlijke privé idee is over wat het betekent om een intelligent persoon te zijn. Dit ondanks het feit dat het een van de meest toegepaste en herkende psychologische concepten van de laatste decennia is. Sommige van de felste critici beweren dat de theorie “geen empirische basis” heeft en anderen noemen het een “meer literaire dan wetenschappelijke formulering”. Andere wetenschappers zeggen wel dat dit komt doordat de theorie nog zo kort bestaat en dat er altijd dit soort tegenstand ontstaat wanneer nieuwe wetenschappelijke inzichten doen twifelen aan de traditionele aannamen over een belangrijk onderwerp.

Gardner heeft vanaf het begin aangegeven dat MI gebaseerd is op een grote hoeveelheid empirische researchresultaten, ook van anderen. En er zijn intussen verschillende onderzoeken gedaan, op grote schaal en in meerdere landen, die de essentie van de theorie bevestigen.

MI model voor kijken en doen

Voor mensen in het onderwijs is het verschil in opinie tussen de intelligentietheoretici minder interessant. Gardner zelf had niet voorzien dat zijn werk zo aan zou slaan in het onderwijs. Dat komt omdat veel leraren bevestigd zien wat ze altijd hebben geweten: dat leerlingen zo verschillend zijn in taakaanpak, oplossingsstrategieën en belangstelling. De acht intelligenties bieden hen een model waarmee ze beter begrijpen hoe een leerling leert en zich gedraagt. Het handige is dat het tegelijkertijd een manier oplevert om gericht activiteiten aan te bieden.

“Niets zo praktisch als een goede theorie”, wordt wel eens gezegd. In dit geval is het nog waar ook.

MI in onderwijs

Bij de toepassing van MI in het onderwijs hebben we in de loop van de tijd diverse varianten gezien. Men begon dikwijls met de leerlingen in te delen naar hun sterke intelligentie om vervolgens ieder vak aan te bieden volgens de sterke intelligentie. Uiteraard bleek dat praktisch onhaalbaar, terwijl veel leerlingen zich overvoerd voelden en eenzijdig benaderd. Daarna kwam het idee naar voren dat elke les eigenlijk op acht manieren zou moeten worden aangeboden, zodat men en een beroep deed op de sterke intelligentie en toch ook de andere intelligenties stimuleerde. Dit was echter ook snel weinig boeiend voor de meeste leerlingen en men kwam in tijdnood. De laatste 10 jaar zijn er twee manieren van toepassen van MI in omloop.

Bij de ene aanpak probeert men de intelligenties in te bouwen in de *leerstof*. Bij geschiedenis over de Franse tijd komt dan ook het landschap en de natuur rond Waterloo aan de orde. Kortom bij ieder vak worden alle intelligenties ingebouwd. Dit maakt de lessen zeker aansprekend voor veel leerlingen. Leraren zijn er dikwijls een tijd enthousiast over om hun lessen op deze manier om te bouwen. De vele voorbereiding die ervoor nodig is zorgt er meestal voor dat het na verloop van tijd verwatert.

Bij de andere aanpak richt men zich niet zozeer op de inhoud maar op het *leerproces*. Men streeft er dan naar bij een serie lessen over hetzelfde

onderwerp activiteiten aan bod te laten komen waarbij alle intelligenties worden ingeschakeld. Bij geschiedenis over de Franse tijd maken leerlingen dan visueel-ruimtelijke schema's waarin de invloed van die tijd op wetgeving, taalgebruik en dergelijke in kaart wordt gebracht en wordt een rap gemaakt waarin de tegenstanders van de Fransen hun argumenten naar voren brengen. Het zorgt eveneens voor afwisseling in de lessen. Het geeft de leraren een repertoire aan activiteiten die ze meestal ook op langere termijn blijven gebruiken. Met dat repertoire aan meervoudig intelligente 'structuren' (werkvormen) is elke lessenserie met weinig voorbereiding Meervoudig intelligent te maken.

Kagan

Dr. Spencer Kagan ging verder in op het werk van Gardner en ontwikkelde een scala aan praktische toepassingen van Meervoudige Intelligentie in het onderwijs. Hij is internationaal de invloedrijkste figuur bij het toepassen van MI. Hij doet volgens de hierboven beschreven aanpak 2. In essentie komt zijn aanpak erop neer, dat hij verschillende werkvormen gebruikt die elk een andere vorm van intelligentie prikkelt. Door voor dezelfde leerstof verschillende werkvormenaan te bieden, aansluitend bij de verschillende vormen van intelligentie, krijgt elk kind de kans zijn talenten te gebruiken. Zo kan elke leerling op zijn manier toegang krijgen tot zoveel mogelijk leerstof. Doordat de werkvormen niet slechts binnen één vak kunnen worden toegepast zijn leraren al met een stuk of twintig 'didactische structuren' (zoals die

werkvormen worden genoemd) instaat in elke lessenserie alle intelligenties te betrekken. In totaal zijn er zo'n 120, zodat leraren zich steeds verder kunnen ontwikkelen. De praktijk leert ons dat veel leraren direct een of meer structuren in hun lessen toepassen, dat het enthousiasme bij leraren en leerlingen toeneemt en dat leraren ook op lange termijn zo blijven werken. Het is tot hun dagelijkse gereedschap geworden! Veel extra voorbereiding is er dan ook niet nodig.

Inclusief coöperatief leren

Het mooie is dat de activiteiten in Kagan's MI aanpak voldoen aan de eisen van coöperatief leren. Wat geen wonder is omdat Kagan (naast Johnson & Johnson) een van de grondleggers daarvan is. We weten dat coöperatief leren (mits goed gestructureerd toegepast) een leerwinst op kan leveren van 27%, die winst zit dan gelijk ingebouwd in onze MI aanpak.

Dit boek

Het boek dat nu voor u ligt is - mondiaal gezien - het meest complete handboek over de toepassing van Meervoudige Intelligentie in het onderwijs. Het is dan ook in meerdere talen gepubliceerd. In Nederland is het beschikbaar sinds 2000. Het inmiddels telkens actueel gehouden boek beleeft nu zijn vierde druk. Het heeft zijn weg al naar veel scholen gevonden. Die halen er ideeën uit over gaan de werkwijze echt systematisch invoeren, meestal met hulp van ons of onze partners. We zijn er trots op dat we zo'n belangrijk boek mogen uitgeven.

Dook Kopmels
Manager Bazalt Educatieve Uitgaven

Inhoud

Deel 1: De intelligenties en hun toepassing in het onderwijs

Voorwoord

De Visies

- Hoofdstuk 1. Een korte vooruitblik
- Hoofdstuk 2. Drie visies op toepassing van MI in het onderwijs: MI matchen, stretchen en vieren

De Intelligenties

- Hoofdstuk 3. Wat is een intelligentie?
- Hoofdstuk 4. De acht intelligenties
- Hoofdstuk 5. Zijn er andere intelligenties?
- Hoofdstuk 6. Knip op veel manieren

Deel 2: In de klas: structuren en activiteiten

Voorwoord

Intelligenties matchen

- Hoofdstuk 7. MI didactische structuren
- Hoofdstuk 8. Activiteiten om intelligenties te matchen met leerstof

Intelligenties stretchen

- Hoofdstuk 9. Meervoudige intelligentie ontwikkelen
- Hoofdstuk 10. Activiteiten om intelligenties te stretchen

Intelligenties vieren

- Hoofdstuk 11. Respecteren van uniciteit, vieren van diversiteit
- Hoofdstuk 12. Activiteiten om uniciteit en diversiteit te vieren

Bijlage A: Overzicht van didactische structuren en de intelligenties

Deel 3: Schoolontwikkeling, MI meting, evaluatie van MI theorie

Voorwoord

MI in schoolontwikkeling

- Hoofdstuk 13. MI Lessen, LeerCentra, Werkstukken, Thema's
- Hoofdstuk 14. Een MI Klas creëren
- Hoofdstuk 15. Een MI School creëren

Testen en observeren van MI

- Hoofdstuk 16. Hoe wenselijk is het testen van MI voor gedifferentieerd onderwijs?
- Hoofdstuk 17. Zijn valide MI tests mogelijk?
- Hoofdstuk 18. De MIT en de FacetTests
- Hoofdstuk 19. Authentiek beoordelen van MI

MI theorie nader geëvalueerd

- Hoofdstuk 20. Is de MI theorie in overeenstemming met breinonderzoek?
- Hoofdstuk 21. Voldoen de intelligenties aan de acht criteria?
- Hoofdstuk 22. Verder dan meervoudige intelligentie: nóg meer!
- Hoofdstuk 23. Verdiensten van de MI theorie

Bijlage B: Categorieën intelligenties

Voorwoord

Je lessen met MI verrijken ...
Meer leerlingen bereiken!

Talent en prestatie

Elke leerling heeft verschillende talenten. Zonder aandacht voor deze individuele verschillen loopt het huidige onderwijs vast, gezien de groeiende verscheidenheid van levensverhalen van leerlingen die samenkomen in één school. Scholen, die geen aandacht willen of kunnen hebben voor de individuele leerling, zien hun resultaten snel achteruit lopen. Immers, leerlingen die niet aangesproken worden op hun krachtige kant, scoren slecht. En daarmee ook hun scholen, die worden afgerekend door de publieke opinie - en de onderwijsinspectie - op wat zij te bieden hebben aan de individuele leerling.

Toch is het betrekkelijk eenvoudig om in de dagelijkse onderwijspraktijk leerlingen individueel te benaderen, zonder daarvoor meteen de gehele schoolorganisatie of identiteit op z'n kop te zetten. Spencer en Miguel Kagan ontwikkelden op basis van voorbeelden en research uit de Verenigde Staten, Australië, Singapore en Canada werkmateriaal die het binnen elke onderwijssoort, ook binnen de meer klassikale aanpak mogelijk maken individuele talenten van leerlingen te activeren. Uitgangspunt daarbij is het concept van de 'Meervoudige Intelligentie' waarbij leerlingen vooral op hun kracht en dan pas op hun zwakkere kanten worden aangesproken.

MI concept

Het uitgangspunt van het concept van 'Meervoudige Intelligentie' is dat elke leerling talenten heeft die niet te vatten zijn in de simpele constatering dat hij 'meer of minder intelligent' is. De een is verbaal sterk, de ander ziet snel logische gevolgen. Een derde blinkt uit met ruimtelijk inzicht of kan veel met muziek en ritme. Denk ook aan leerlingen die naturalistisch zijn gericht, met een sterk vermogen tot gedetailleerd observeren en classificeren. Of aan leerlingen voor wie de wereld draait om interpersoonlijk contact.

Deze verschillende intelligenties bepalen hoe een leerling optimaal leert. Een muzikaal kind zal sneller onthouden hoe het zit met de formulering van vragende zinnen in het Engels als hij het patroon in de zinsmelodie herkent. Een leerling met een sterke naturalistische intelligentie, dus met oog voor details, kan de Europese landen beter onthouden door de kustlijnen te vergelijken in de atlas. En neem de interpersoonlijk gerichte leerling: die leert misschien het meest door verhalen te horen van reizigers over wat ze beleefden in een land.

MI theorie

De theorie van 'Meervoudige Intelligentie' werd voor het eerst beschreven in 1983 door Howard Gardner in zijn boek 'Frames Of Mind'. Sindsdien wordt het idee dat er zeven of acht specifieke vormen van intelligentie

zijn bijna altijd aangeduid als “Howard Gardners theorie”, alsof het zijn persoonlijke privé idee is over wat het betekent om een intelligent persoon te zijn. Dit ondanks het feit dat het een van de meest toegepaste en herkende psychologische concepten van de laatste decennia is. Sommige van de felste critici beweren dat de theorie “geen empirische basis” heeft en anderen noemen het een “meer literaire dan wetenschappelijke formulering”. Andere wetenschappers zeggen wel dat dit komt doordat de theorie nog zo kort bestaat en dat er altijd dit soort tegenstand ontstaat wanneer nieuwe wetenschappelijke inzichten doen twijfelen aan de traditionele aannamen over een belangrijk onderwerp. Gardner heeft vanaf het begin aangegeven dat MI gebaseerd is op een grote hoeveelheid empirische researchresultaten, ook van anderen. En er zijn intussen verschillende onderzoeken gedaan, op grote schaal en in meerdere landen, die de essentie van de theorie bevestigen.

MI model voor kijken en doen

Voor mensen in het onderwijs is het verschil in opinie tussen de intelligentietheoretici minder interessant. Gardner zelf had niet voorzien dat zijn werk zo aan zou slaan in het onderwijs. Dat komt omdat veel leraren bevestigd zien wat ze altijd hebben geweten: dat leerlingen zo verschillend zijn in taakaanpak, oplossingsstrategieën en belangstelling. De acht intelligenties bieden hen een model waarmee ze beter begrijpen hoe een leerling leert en zich gedraagt. Het handige is dat het tegelijkertijd een manier oplevert om gericht activiteiten aan te bieden.

“Niets zo praktisch als een goede theorie”, wordt wel eens gezegd. In dit geval is het nog waar ook.

MI in onderwijs

Bij de toepassing van MI in het onderwijs hebben we in de loop van de tijd diverse varianten gezien. Men begon dikwijls met de leerlingen in te delen naar hun sterke intelligentie om vervolgens ieder vak aan te bieden volgens de sterke intelligentie. Uiteraard bleek dat praktisch onhaalbaar, terwijl veel leerlingen zich overvoerd voelden en eenzijdig benaderd. Daarna kwam het idee naar voren dat elke les eigenlijk op acht manieren zou moeten worden aangeboden, zodat men en een beroep deed op de sterke intelligentie en toch ook de andere intelligenties stimuleerde. Dit was echter ook snel weinig boeiend voor de meeste leerlingen en men kwam in tijdnood. De laatste 10 jaar zijn er twee manieren van toepassen van MI in omloop. Bij de ene aanpak probeert men de intelligenties in te bouwen in de *leerstof*. Bij geschiedenis over de Franse tijd komt dan ook het landschap en de natuur rond Waterloo aan de orde. Kortom bij ieder vak worden alle intelligenties ingebouwd. Dit maakt de lessen zeker aansprekend voor veel leerlingen. Leraren zijn er dikwijls een tijd enthousiast over om hun lessen op deze manier om te bouwen. De vele voorbereiding die ervoor nodig is zorgt er meestal voor dat het na verloop van tijd verwatert.

Bij de andere aanpak richt men zich niet zozeer op de inhoud maar op het *leerproces*. Men streeft er dan naar bij een serie lessen over hetzelfde

onderwerp activiteiten aan bod te laten komen waarbij alle intelligenties worden ingeschakeld. Bij geschiedenis over de Franse tijd maken leerlingen dan visueel-ruimtelijke schema's waarin de invloed van die tijd op wetgeving, taalgebruik en dergelijke in kaart wordt gebracht en wordt een rap gemaakt waarin de tegenstanders van de Fransen hun argumenten naar voren brengen. Het zorgt eveneens voor afwisseling in de lessen. Het geeft de leraren een repertoire aan activiteiten die ze meestal ook op langere termijn blijven gebruiken. Met dat repertoire aan meervoudig intelligente 'structuren' (werkvormen) is elke lessenserie met weinig voorbereiding Meervoudig intelligent te maken.

Kagan

Dr. Spencer Kagan ging verder in op het werk van Gardner en ontwikkelde een scala aan praktische toepassingen van Meervoudige Intelligentie in het onderwijs. Hij is internationaal de invloedrijkste figuur bij het toepassen van MI. Hij doet volgens de hierboven beschreven aanpak 2. In essentie komt zijn aanpak erop neer, dat hij verschillende werkvormen gebruikt die elk een andere vorm van intelligentie prikkelt. Door voor dezelfde leerstof verschillende werkvormen aan te bieden, aansluitend bij de verschillende vormen van intelligentie, krijgt elk kind de kans zijn talenten te gebruiken. Zo kan elke leerling op zijn manier toegang krijgen tot zoveel mogelijk leerstof. Doordat de werkvormen niet slechts binnen één vak kunnen worden toegepast zijn leraren al met een stuk of twintig 'didactische structuren' (zoals die

werkvormen worden genoemd) instaat in elke lessenserie alle intelligenties te betrekken. In totaal zijn er zo'n 120, zodat leraren zich steeds verder kunnen ontwikkelen. De praktijk leert ons dat veel leraren direct een of meer structuren in hun lessen toepassen, dat het enthousiasme bij leraren en leerlingen toeneemt en dat leraren ook op lange termijn zo blijven werken. Het is tot hun dagelijkse gereedschap geworden! Veel extra voorbereiding is er dan ook niet nodig.

Inclusief coöperatief leren

Het mooie is dat de activiteiten in Kagan's MI aanpak voldoen aan de eisen van coöperatief leren. Wat geen wonder is omdat Kagan (naast Johnson & Johnson) een van de grondleggers daarvan is. We weten dat coöperatief leren (mits goed gestructureerd toegepast) een leerwinst op kan leveren van 27%, die winst zit dan gelijk ingebouwd in onze MI aanpak.

Dit boek

Het boek dat nu voor u ligt is - mondiaal gezien - het meest complete handboek over de toepassing van Meervoudige Intelligentie in het onderwijs. Het is dan ook in meerdere talen gepubliceerd. In Nederland is het beschikbaar sinds 2000. Het inmiddels telkens actueel gehouden boek beleeft nu zijn vierde druk. Het heeft zijn weg al naar veel scholen gevonden. Die halen er ideeën uit over gaan de werkwijze echt systematisch invoeren, meestal met hulp van ons of onze partners. We zijn er trots op dat we zo'n belangrijk boek mogen uitgeven.

Dook Kopmels

Manager Bazalt Educatieve Uitgaven

Inhoud

Deel 1: De intelligenties en hun toepassing in het onderwijs

Voorwoord

De Visies

- Hoofdstuk 1. Een korte vooruitblik
- Hoofdstuk 2. Drie visies op toepassing van MI in het onderwijs: MI matchen, stretchen en vieren

De Intelligenties

- Hoofdstuk 3. Wat is een intelligentie?
 - Hoofdstuk 4. De acht intelligenties
 - Hoofdstuk 5. Zijn er andere intelligenties?
 - Hoofdstuk 6. Knop op veel manieren
-

Deel 2: In de klas: structuren en activiteiten

Voorwoord

Intelligenties matchen

- Hoofdstuk 7. MI didactische structuren
- Hoofdstuk 8. Activiteiten om intelligenties te matchen met leerstof

Intelligenties stretchen

- Hoofdstuk 9. Meervoudige intelligentie ontwikkelen
- Hoofdstuk 10. Activiteiten om intelligenties te stretchen

Intelligenties vieren

- Hoofdstuk 11. Respecteren van uniciteit, vieren van diversiteit
- Hoofdstuk 12. Activiteiten om uniciteit en diversiteit te vieren

- Bijlage A: Overzicht van didactische structuren en de intelligenties

Deel 3: Schoolontwikkeling, MI meting, evaluatie van MI theorie

Voorwoord

MI in schoolontwikkeling

- Hoofdstuk 13. MI Lessen, LeerCentra, Werkstukken, Thema's
- Hoofdstuk 14. Een MI Klas creëren
- Hoofdstuk 15. Een MI School creëren

Testen en observeren van MI

- Hoofdstuk 16. Hoe wenselijk is het testen van MI voor gedifferentieerd onderwijs?
- Hoofdstuk 17. Zijn valide MI tests mogelijk?
- Hoofdstuk 18. De MIT en de FacetTests
- Hoofdstuk 19. Authenticiteit beoordelen van MI

MI theorie nader geëvalueerd

- Hoofdstuk 20. Is de MI theorie in overeenstemming met breinonderzoek?
- Hoofdstuk 21. Voldoen de intelligenties aan de acht criteria?
- Hoofdstuk 22. Verder dan meervoudige intelligentie: nóg meer!
- Hoofdstuk 23. Verdiensten van de MI theorie

- Bijlage B: Categorieën intelligenties

Voorwoord

Je lessen met MI verrijken ...

Meer leerlingen bereiken!

Talent en prestatie

Elke leerling heeft verschillende talenten. Zonder aandacht voor deze individuele verschillen loopt het huidige onderwijs vast, gezien de groeiende verscheidenheid van levensverhalen van leerlingen die samenkomen in één school. Scholen, die geen aandacht willen of kunnen hebben voor de individuele leerling, zien hun resultaten snel achteruit lopen. Immers, leerlingen die niet aangesproken worden op hun krachtige kant, scoren slecht. En daarmee ook hun scholen, die worden afgerekend door de publieke opinie - en de onderwijsinspectie - op wat zij te bieden hebben aan de individuele leerling.

Toch is het betrekkelijk eenvoudig om in de dagelijkse onderwijspraktijk leerlingen individueel te benaderen, zonder daarvoor meteen de gehele schoolorganisatie of identiteit op z'n kop te zetten. Spencer en Miguel Kagan ontwikkelden op basis van voorbeelden en research uit de Verenigde Staten, Australië, Singapore en Canada werkmaterialen die het binnen elke onderwijssoort, ook binnen de meer klassikale aanpak mogelijk maken individuele talenten van leerlingen te activeren. Uitgangspunt daarbij is het concept van de 'Meervoudige Intelligentie' waarbij leerlingen vooral op hun kracht en dan pas op hun zwakkere kanten worden aangesproken.

MI concept

Het uitgangspunt van het concept van 'Meervoudige Intelligentie' is dat elke leerling talenten heeft die niet te vatten zijn in de simpele constatering dat hij 'meer of minder intelligent' is. De een is verbaal sterk, de ander ziet snel logische gevolgen. Een derde blinkt uit met ruimtelijk inzicht of kan veel met muziek en ritme. Denk ook aan leerlingen die naturalistisch zijn gericht, met een sterk vermogen tot gedetailleerd observeren en classificeren. Of aan leerlingen voor wie de wereld draait om interpersoonlijk contact.

Deze verschillende intelligenties bepalen hoe een leerling optimaal leert. Een muzikaal kind zal sneller onthouden hoe het zit met de formulering van vragende zinnen in het Engels als hij het patroon in de zinsmelodie herkent. Een leerling met een sterke naturalistische intelligentie, dus met oog voor details, kan de Europese landen beter onthouden door de kustlijnen te vergelijken in de atlas. En neem de interpersoonlijk gerichte leerling: die leert misschien het meest door verhalen te horen van reizigers over wat ze beleefden in een land.

MI theorie

De theorie van 'Meervoudige Intelligentie' werd voor het eerst beschreven in 1983 door Howard Gardner in zijn boek 'Frames Of Mind'. Sindsdien wordt het idee dat er zeven of acht specifieke vormen van intelligentie

zijn bijna altijd aangeduid als “Howard Gardners theorie”, alsof het zijn persoonlijke privé idee is over wat het betekent om een intelligent persoon te zijn. Dit ondanks het feit dat het een van de meest toegepaste en herkende psychologische concepten van de laatste decennia is. Sommige van de felste critici beweren dat de theorie “geen empirische basis” heeft en anderen noemen het een “meer literaire dan wetenschappelijke formulering”. Andere wetenschappers zeggen wel dat dit komt doordat de theorie nog zo kort bestaat en dat er altijd dit soort tegenstand ontstaat wanneer nieuwe wetenschappelijke inzichten doen twifelen aan de traditionele aannamen over een belangrijk onderwerp.

Gardner heeft vanaf het begin aangegeven dat MI gebaseerd is op een grote hoeveelheid empirische researchresultaten, ook van anderen. En er zijn intussen verschillende onderzoeken gedaan, op grote schaal en in meerdere landen, die de essentie van de theorie bevestigen.

MI model voor kijken en doen

Voor mensen in het onderwijs is het verschil in opinie tussen de intelligentietheoretici minder interessant. Gardner zelf had niet voorzien dat zijn werk zo aan zou slaan in het onderwijs. Dat komt omdat veel leraren bevestigd zien wat ze altijd hebben geweten: dat leerlingen zo verschillend zijn in taakaanpak, oplossingsstrategieën en belangstelling. De acht intelligenties bieden hen een model waarmee ze beter begrijpen hoe een leerling leert en zich gedraagt. Het handige is dat het tegelijkertijd een manier oplevert om gericht activiteiten aan te bieden.

“Niets zo praktisch als een goede theorie”, wordt wel eens gezegd. In dit geval is het nog waar ook.

MI in onderwijs

Bij de toepassing van MI in het onderwijs hebben we in de loop van de tijd diverse varianten gezien. Men begon dikwijls met de leerlingen in te delen naar hun sterke intelligentie om vervolgens ieder vak aan te bieden volgens de sterke intelligentie. Uiteraard bleek dat praktisch onhaalbaar, terwijl veel leerlingen zich overvoerd voelden en eenzijdig benaderd. Daarna kwam het idee naar voren dat elke les eigenlijk op acht manieren zou moeten worden aangeboden, zodat men en een beroep deed op de sterke intelligentie en toch ook de andere intelligenties stimuleerde. Dit was echter ook snel weinig boeiend voor de meeste leerlingen en men kwam in tijdnood. De laatste 10 jaar zijn er twee manieren van toepassen van MI in omloop.

Bij de ene aanpak probeert men de intelligenties in te bouwen in de *leerstof*. Bij geschiedenis over de Franse tijd komt dan ook het landschap en de natuur rond Waterloo aan de orde. Kortom bij ieder vak worden alle intelligenties ingebouwd. Dit maakt de lessen zeker aansprekend voor veel leerlingen. Leraren zijn er dikwijls een tijd enthousiast over om hun lessen op deze manier om te bouwen. De vele voorbereiding die ervoor nodig is zorgt er meestal voor dat het na verloop van tijd verwatert.

Bij de andere aanpak richt men zich niet zozeer op de inhoud maar op het *leerproces*. Men streeft er dan naar bij een serie lessen over hetzelfde

onderwerp activiteiten aan bod te laten komen waarbij alle intelligenties worden ingeschakeld. Bij geschiedenis over de Franse tijd maken leerlingen dan visueel-ruimtelijke schema's waarin de invloed van die tijd op wetgeving, taalgebruik en dergelijke in kaart wordt gebracht en wordt een rap gemaakt waarin de tegenstanders van de Fransen hun argumenten naar voren brengen. Het zorgt eveneens voor afwisseling in de lessen. Het geeft de leraren een repertoire aan activiteiten die ze meestal ook op langere termijn blijven gebruiken. Met dat repertoire aan meervoudig intelligente 'structuren' (werkvormen) is elke lessenserie met weinig voorbereiding Meervoudig intelligent te maken.

Kagan

Dr. Spencer Kagan ging verder in op het werk van Gardner en ontwikkelde een scala aan praktische toepassingen van Meervoudige Intelligentie in het onderwijs. Hij is internationaal de invloedrijkste figuur bij het toepassen van MI. Hij doet volgens de hierboven beschreven aanpak 2. In essentie komt zijn aanpak erop neer, dat hij verschillende werkvormen gebruikt die elk een andere vorm van intelligentie prikkelt. Door voor dezelfde leerstof verschillende werkvormen aan te bieden, aansluitend bij de verschillende vormen van intelligentie, krijgt elk kind de kans zijn talenten te gebruiken. Zo kan elke leerling op zijn manier toegang krijgen tot zoveel mogelijk leerstof. Doordat de werkvormen niet slechts binnen één vak kunnen worden toegepast zijn leraren al met een stuk of twintig 'didactische structuren' (zoals die

werkvormen worden genoemd) instaat in elke lessenserie alle intelligenties te betrekken. In totaal zijn er zo'n 120, zodat leraren zich steeds verder kunnen ontwikkelen. De praktijk leert ons dat veel leraren direct een of meer structuren in hun lessen toepassen, dat het enthousiasme bij leraren en leerlingen toeneemt en dat leraren ook op lange termijn zo blijven werken. Het is tot hun dagelijkse gereedschap geworden! Veel extra voorbereiding is er dan ook niet nodig.

Inclusief coöperatief leren

Het mooie is dat de activiteiten in Kagan's MI aanpak voldoen aan de eisen van coöperatief leren. Wat geen wonder is omdat Kagan (naast Johnson & Johnson) een van de grondleggers daarvan is. We weten dat coöperatief leren (mits goed gestructureerd toegepast) een leerwinst op kan leveren van 27%, die winst zit dan gelijk ingebouwd in onze MI aanpak.

Dit boek

Het boek dat nu voor u ligt is - mondiaal gezien - het meest complete handboek over de toepassing van Meervoudige Intelligentie in het onderwijs. Het is dan ook in meerdere talen gepubliceerd. In Nederland is het beschikbaar sinds 2000. Het inmiddels telkens actueel gehouden boek beleeft nu zijn vierde druk. Het heeft zijn weg al naar veel scholen gevonden. Die halen er ideeën uit over gaan de werkwijze echt systematisch invoeren, meestal met hulp van ons of onze partners. We zijn er trots op dat we zo'n belangrijk boek mogen uitgeven.

Dook Kopmels
Manager Bazalt Educatieve Uitgaven